

СЛОВТВІРНА ДЕРИВАЦІЯ ЕКОНОМІЧНО-ГЕОГРАФІЧНИХ УРБАНОНІМІВ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ

У статті розглянуто принципи словотвірної деривації економічно-географічних урбанонімів Дніпропетровщини на основі виділення двох основних типів формування аналізованих одиниць, а саме: композиції та аббревіації. Окремо розглянуто деривацію назв дочірніх підприємств, як систему економічно-географічних назв, що має власні особливості. Виділено компоненти творення досліджуваних урбанонімів, побудовано графічні схеми (словотвірні гнізда). Встановлено гібридні складні одиниці, що являють собою комбінації словотвірних компонентів, переданих українською та іншими мовами. Наголошено на потребі вивчення урбанонімного простору як актуальної проблеми сучасного мовознавства, зокрема на дослідженні урбанонімів економічно-географічного спрямування. Окреслено перспективи подальшого студіювання питань словотвірної деривації, які дадуть змогу виокремити й узагальнити об'єктивні принципи неймінгу об'єктів та суб'єктів господарювання, а також можуть стати основою укладання каталогів аналізованих одиниць.

Ключові слова: урбанонім; дериваційний тип; словотвірний компонент; словотвірне гніздо; композит; композиція; аббревіація; неймінг.

Дослідження урбанонімного простору на сьогодні становить неабиякий науковий інтерес, і це підтверджують наукові праці сучасних лінгвістів А. Загнітка [6], М. Забеліна [4], А. Титаренко [15], О. Галай [3], Н. Лісняк [7], О. Сизової [10] та ін.

Керуючись тематичним принципом, А. Титаренко виділяє два типи урбанонімних назв – *економічно-географічні* та *соціально-географічні* урбаноніми. Зокрема, до групи соціально-географічних урбанонімів дослідниця уналежнює *годоніми* та *агороніми*, а до групи економічно-географічних – *фірмоніми* та *ергоніми* [14, с. 177]. Ми вважаємо цілком справедливим такий поділ урбанонімних назв і у своїй розвідці будемо спиратися на визначення назв об'єктів і суб'єктів господарювання як економічно-географічних урбанонімів.

Метою нашої статті стало дослідження дериваційних типів економічно-географічних урбанонімів Дніпропетровщини, а саме словотвірна деривація. Матеріалом послугували назви об'єктів та суб'єктів господарювання приватної та державної власності досліджуваного регіону. Паспортизуючи фактичний матеріал, у дужках указуємо адресу фіксацію певного об'єкта: а) *для міста Дніпропетровська*: тип проїзду (гіперонім) + назва проїзду (гіпонім) + номер будівлі; б) *для населених пунктів Дніпропетровської області*: назва району + тип населеного пункту + назва населеного пункту + тип проїзду + назва проїзду + номер будівлі; в) *для міст Дніпропетровської області*: назва міста + тип проїзду + назва проїзду + номер будівлі.

Найчастіше до процесів неймінгу залучають готові слова, але все ж наявні назви, варті уваги з погляду

словотвірної деривації, яку доцільно розглянути в межах двох основних типів формування аналізованих одиниць – композиції та аббревіації, а також у системі економічно-географічних назв варто проаналізувати творення назв дочірніх підприємств, які становлять окрему систему із власними особливостями.

І. Композиція. Як відомо, складні слова, або *композити* (від лат. *compositus* – «складений, складний»), виникають через словоскладання – морфологічний спосіб творення дериватів, куди входять складання слів, основоскладання, складання з афіксацією. Такі похідні одиниці одержують цілісне написання (разом або через дефіс), новий граматичний статус, який переважно не залежить від граматичних параметрів базових слів або граматично стрижневого слова в мотиваційному сполученні; один головний наголос та подекуди новий морфологічний вигляд [12, с. 560–561].

Складні слова аналізованого типу утворюються з використанням:

а) питомо українських компонентів (ТОВ «*Весна-Україна*» (просп. Калініна, 68); ТОВ «*СТЕПОВА-ТВАРИННИЦТВО*» (Дніпропетровський р-н, смт. Ювілейне);

б) питомо українських і запозичених компонентів (ТОВ «*МРІЯ-СЕРВІС*» (Солонянський р-н, с. Новомар'ївка); ТОВ «*АГРОСВІТ*» (Нікопольський р-н, с. Покровське); ПП ТВФ «*ОБРІЙ-АГРО*» (шосе Запорізьке, 26);

в) суто запозичених компонентів (магазин «*Міккі-Клуб*» (вул. Леніна, 10); ТОВ «*Свро-Модуль*» (просп. Карла Маркса, 62); Інтернет-магазин «*БебіБум*»

(вул. Данила Нечая, 17); Інтернет-магазин дитячих товарів «*Megatama*» (вул. Мечникова, 18); бутик «*Barcodeclub*» (вул. Червона, 14).

Перші дві моделі значно поступаються у плані продуктивності третій.

Форма деяких урбанонімів цієї моделі сигналізує також про специфіку економічної діяльності своїх денотатів: магазин «*Спортмайстер-Гипер*» (вул. Плеханова, 1А); акціонерний банк «*Кредит-Дніпро*» (вул. Леніна, 17); магазин бізнес-літератури «*Бізнес-Книга*» (вул. Серова, 4); ТОВ «*Агро-Еліта*» (Нікопольський р-н, с. Придніпровське, вул. Високовольтна, 34); Інтернет-магазин «*SportDream*» (вул. Білостоцького, 143).

До дериваційних процесів цього типу залучають оніми: приватна агрофірма «*Таврія-Союз*» (Широківський р-н, с. Андріївка, вул. Молодіжна, 33); спільне українсько-російське АТЗТ «*Самміт-Дніпропетровськ*» (вул. Серова, 14); підприємство «*Гепард-Україна*» (вул. Сімферопольська, 17); ТОВ міжнародна будівельна компанія «*Україна-Канада*» (вул. Дем'яна Бедного, 7);

Зрідка складні слова творять з використанням трьох дериваційних компонентів: ЗАТ з іноземними інвестиціями «*Дніпро-схід-Сервіс*» (просп. Пушкіна, 6); підприємство з іноземними інвестиціями «*ІстБолт Україна*» (вул. Маршала Малиновського, 140).

Зафіксовано номінації, які умовно можна назвати «цифрова композиція», коли компонентами складних структур, крім слів, уживають нумеративні компоненти, передані цифрами: компанія «*Рим-2000*» (пров. Джинчарадзе, 12); ТОВ «*АВІАС-200*» (вул. Гоголя, 15А); дверна компанія «*Doors2000*» (вул. Авто-транспортна, 2).

Виявлені випадки оказіонального використання нового виду складних слів, структура яких утворена за зразком інтернет-адрес (доменних імен). Під «доменним ім'ям» розуміють «унікальний набір символів, який дозволяє асоціювати ресурс, що працює в мережі Інтернет, з сервером (зокрема, з його ІР-адресою), на якому він розташований; ... це унікальна адреса, за допомогою якої будь-який користувач мережі Інтернет може знайти ваш ресурс в Інтернеті» [5]: доставка квітів «*Flowers.ua*» (просп. Карла Маркса, 67А); Інтернет-магазин «*Angelina.dp.ua*» (вул. Кірова, 59); Інтернет-магазин «*LogitechMarket.com.ua*» (вул. Комсомольська, 21); магазин гуртової торгівлі «*Kancler.com*» (вул. Червонозаводська 3).

Дериваційним компонентом складного слова може бути абревіатура: компанія «*RBC-Group*» (вул. Академіка Янгеля, 20); магазин «*Аулеблі*» (вул. Кільченська, 1); АТЗТ «*Світ-Сервіс*» (вул. Артема, 4/12); компанія «*Капро-Дніпр*» (вул. Калинова, 8); ТОВ «*Новобуд-Дніпро*» (вул. Каверіна, 1); ТОВ «*Хімрезерв-Дніпро*» (вул. Богдана Хмельницького, 4/406).

Відносну продуктивність демонструють складні утворення, де одним з дериваційних компонентів є літера. Для них характерне те, що вона може займати як початкову, так і фінальну позицію: комп'ютерний магазин «*V-comp*» (вул. Чернишевського, 37); Інтернет-магазин «*D-Net*» (бульв. Катеринославський, 24); веломагазин «*X-Brothers*» (вул. Артема, 58Б); магазин спецодягу «*Z-Craft*» (вул. Винокурова, 1А).

Результатами пошуків у дериваційній креативності власників компаній стають гібридні складні одиниці, що являють собою комбінації:

а) словотворчих компонентів, переданих кирилицею та латиницею: магазин «*МАМАstar*» (вул. Набережна Перемоги, 78);

б) слів, літер і цифр: Інтернет-магазин «*R20*» (вул. Артема, 91А); магазин «*A2звук*» (вул. Плеханова, 18); булочно-кондитерська *n399* (вул. Високовольтна, 22);

в) англійських та російських слів, переданих латинською графікою: Всеукраїнська служба замовлення вікон «*Online-Okna*» (вул. Кірова, 28А);

г) англійських та українських слів, переданих кирилицею: магазин «*ПоверЗона*» (просп. Карла Маркса, 93). У таких випадках практикують також усичення останнього компонента, що наближає їх до абревіації: Інтернет-магазин «*ШОПОМАГ*» (просп. Кірова, 103).

Продуктивність у формуванні структур аналізованого типу демонструють компоненти:

а) «*Дніпро*»: ПП виробничо-комерційна фірма «*Дніпро-Десна*» (вул. Богдана Хмельницького, 14А); акціонерний банк «*Кредит-Дніпро*» (вул. Леніна, 17); ТОВ «*Новобуд-Дніпро*» (вул. Каверіна, 1); ТОВ «*Хімрезерв-Дніпро*» (вул. Богдана Хмельницького, 4/406); дочірнє підприємство «*АвіаДніпро*» (вул. Білостоцького, 10);

б) «*Агро*»: ДОЧП «*Агро-Аврора*» ТОВ «*СНП-Україна*» (Нікопольський р-н, с. Придніпровське, вул. Кавказька, 17); ТОВ «*Агро-Еліта*» (Нікопольський р-н, с. Придніпровське, вул. Високовольтна, 34), холдінг «*Агро-Союз*» (вул. Мільмана, 110);

в) «*Євро*»: ТОВ «*Євро-Модуль*» (просп. Карла Маркса, 62); ТОВ «*Євромоноліт*» (Софіївський р-н, с. Жовтневе, вул. 40 Років Перемоги, 30);

г) «*Україна*»: ТОВ міжнародна будівельна компанія «*Україна-Канада*» (вул. Дем'яна Бедного, 7); спільне українсько-російське підприємство «*Гепард-Україна*» (вул. Сімферопольська, 17);

г) «*клуб*»: Магазин «*Міккі-Клуб*» (вул. Леніна, 10); ТОВ «*Ренесанс-клуб*» (вул. Чкалова, 31);

д) «*комплект*»: ТОВ «*Дніпроуніверсалкомплект*» (просп. Героїв, 4); ТОВ «*Інтер-комплект*» (вул. Гладкова, 38); ТОВ НВП «*Металстройкомплект*» (вул. Куйбишева, 1А); ТОВ НВП «*Укрзалізничкомплект*» (вул. Володі Дубініна, 8); ЗАТ «*Весна-комплект*» (вул. Ленінградська, 68);

е) «*ЛТД (LTD)*»: Науково-виробничий центр «*Термакс ЛТД*» (вул. Моніторна, 10); НПП ТОВ «*ГТ Лтд*» (вул. Героїв Сталінграда, 23А); НВФ ТОВ «*Конпрос ЛТД*» (просп. Карла Маркса, 34); ТОВ «*Базавлук ЛТД*» (пров. Зимовий, 3). Як відомо, абревіатура ЛТД (LTD, Ltd від англ. limited) – це скорочений компонент назви деяких фірм, що сигналізує про господарську форму діяльності як товариства з обмеженою відповідальністю (обмежена відповідальність за зобов'язаннями) [11].

Такі групи урбанонімів можна зобразити графічно як своєрідні словотвірні гнізда, де позицію вершини займає продуктивний компонент – такий компонент, що бере активну участь у творенні дериватів (див. схему 1, 2).

- ТОВ «*Агро-nti*» (вул. Молодогвардійська, 32)
 → ТОВ «*Агротехоіл*» (вул. Плеханова, 42)
Агро → ТОВ «*Агро-форвард*» (просп. Миру, 71)
 → ТОВ «*Агросфера*» (вул. Киргизька, 3)
 → ТОВ «*Агротехноком*» (вул. Орловська, 31А-31Б)

Схема 1

- ТОВ «*ВІП-лінія*» (вул. Космічна, 1)
ВІП → ТОВ «*ВІП-Презент*» (вул. Войцеховича, 79)
 → ТОВ «*Vin-трейдер*» (бульв. Слави, 3)

Схема 2

Для досягнення високого індексу оригінальності (що є одним із завдань сучасного неймінгу) автори вдаються до найрізноманітніших дериваційних експериментів. Креатив авторів аналізованих назв демонструє звернення до нетрадиційних дериваційних моделей: Інтернет-магазин меблів «*Модерноскласікос*» (пров. Фестивальний, 4); Інтернет-магазин «*Доступно-всім*» (просп. Карла Маркса, 100); компанія «*ТвояКосметика*» (вул. Чернишевського, 24); Інтернет-магазин «*Shorochet*» (вул. Леніна, 19); компанія «*Воріт-майстер*» (вул. Робоча, 24А). Тут реалізоване уявлення про назву як ім'я єдиного поняття.

II. Абревіація. Щодо проблематики абревіатур В. Павлюк справедливо зазначає, що «наша епоха – це час активної абревіації. Сучасна мовна ситуація характеризується прагненням до використання абревіатур у всіх галузях словесності» [9, с. 142].

Використання різнотипних абревіатур дає змогу подати те чи те поняття у формі одного знака, що співвідноситься із синонімічною описовою конструкцією [8, с. 239].

Специфікою абревіатури як лінгвоодиниці є її традиційний розгляд крізь призму певної «неповноцінності» у зв'язку з наявністю в мові синонімічного словосполучення, оскільки в плані семантики та функціонування вона опиняється в залежній позиції порівняно із твірним словосполученням, якому й надають перевагу. Водночас, як свідчить практика, значну частину абревіатур використовують як основні комунікативні одиниці, і вони частіше функціонують, ніж повноцінні номінації [17, с. 463].

У сфері творення абревіатур серед аналізованого матеріалу переважають структури складового типу. У підручнику «Сучасна українська літературна мова» за редакцією М. Плющ цей тип визначено як «складноскорочені слова, утворені усиченням основ кількох слів» [14, с. 181]. Дуже часто в них міститься зазначення специфіки економічної діяльності: ТОВ «*Укрбудінвест*» (м. Кривий Ріг, вул. Землячки, 2); ВАТ «*Дніпрометробуд*» (вул. Шмідта, 5); ЗАТ «*Укрсирпром*» (м. Павлоград, вул. Петровського, 64); Дніпропетровське обласне комунальне підприємство «*Дніпроагрохім*» (пр. Героїв, 81); ВАТ «*Дніпрополімер*» (пр. Миру, 29); ТОВ «*Дніпропак*» (вул. Берегова, 145); ТОВ «*Агроснаб*» (вул. Правди, 121).

Часто в таких структурах використовують компонент «Дніпро» (усичення назви Дніпропетровська): ВАТ «*Дніпрометробуд*» (вул. Шмідта, 5); Дніпропетровський завод «*Дніпровентилятор*» (просп. Воронцова, 73); ВАТ «*Дніпроенерготехнології*» (вул. Кленова 3/2).

Деривація назв дочірніх підприємств. Особливо потрібно виділити дериваційні процеси, пов'язані з

позначенням дочірніх підприємств. Доцільність окремого виділення найменувань такого типу детермінована тим фактом, що в них репрезентовано специфічну словотвірну логіку, коли назва материнської структури виступає твірною основою, до якої додають відповідний дериваційний засіб. Це роблять для підкреслення єдності з материнським брендом, для рекламного ототожнення. Згаданий спосіб перебуває в межах традиції сучасного неймінгу. Він спрямований на створення так званих «серійних» назв, «коли за допомогою незмінного елемента-маркера різні назви прив'язують до материнського бренду [1]. Дериваційним компонентом у таких випадках стає одиниця, яка виступає для номінації дочірньої структури відповідним диференціатором:

а) *сфери діяльності*: дочірнє підприємство «*Прогрес-трейдинг*» ВАТ «Прогрес» (вул. Юдіна, 11);

б) *локації діяльності*: дочірнє підприємство «*Мелікон-Дніпро*» ТОВ «Мелікон-м» (вул. Будівельників, 25); дочірнє підприємство «*Світ реклами-Дніпро*» ТОВ «Світ реклами» (вул. Ленінградська, 68).

Поряд з нарощенням твірної основи зафіксоване й її усичення: дочірнє підприємство – торгова фірма «*Люкс*» ТОВ «Люкс ЛТД» (вул. Артема, 9); дочірнє підприємство «*Фаубеха-офір*» ТОВ «Офір ЛТД» (вул. Ленінградська, 68).

Є також випадки, де дочірня структура має таку саму назву, як і материнська, а диференціацію закладають у маркерах форми діяльності (Дочірнє підприємство – торговельна фірма «*Оранта-Дніпро*» ВАТ страхової компанії «*Оранта-Дніпро*» (вул. Шмідта, 25) або прямого зазначення дочірнього статусу (ДП «*Еко ком*» торгового товариства «*Еко ком*» (шосе Запорізьке, 37).

Виявлено унікальні гібридні структури на зразок: дочірнє підприємство «*Атом-трансєрвіс-Дніпро*» *трансєрвіс*» (просп. Карла Маркса, 39). Очевидно, таку форму використано, щоб показати зв'язок з материнською структурою.

Виявлено випадки, коли урбаноніми сформовано російською мовою: компанія «*Золото поляй*» (вул. Поля, 2); магазин «*Ума палата*» (вул. Чернишевського, 21); магазин «*Лапушка*» (просп. Кірова, 46А); агенція «*Альфа-сет*» (вул. Червона, 19); дитячий комісійний магазин «*Кроха*» (шосе Запорізьке, 60); ПП Агрофірма «*Находка*» (вул. Комсомольська, 52).

Зафіксовано також низку урбанонімів, де російськомовні назви транслітерують з особливостями української графіки: ТОВ «*Родіна*» (Покровський р-н, смт. Покровське, вул. Леніна, 230); Дніпропетровська венчурна компанія «*Созідатель*» (вул. Високовольтна, 10).

Окремо потрібно згадати про творення квазіслів, адже вони являють собою досить поширене явище в ергономіконі Дніпропетровщини. О. Вінарева, опрацювавши семантичні особливості та способи номінації англословних торгових назв, зазначає, що «Головна мета, що стоїть перед фахівцями, які утворюють торгові назви, – змусити людей звернути увагу на ці слова, зацікавити їх речами, що ними позначені» [2]. Їх часто використовують тоді, коли після співіснування назв на одному полі «ніша наповнюється конкурентними пропозиціями, а «ключові слова» вже зайняті», тоді «виробникам нічого не залишається, як звертатися до асоціативних назв – раціональних або фантазійних, емоційних» [1]. У номінативних процесах аналізованого типу квазіслова використовують дуже часто: магазин «Триамі» (вул. Набережна Перемоги, 101); науково-виробнича фірма «Маскарт» (вул. Артема, 43); науково-виробнича приватна фірма «Семікс» (просп. Героїв, 27); науково-виробниче ПП «Латіс» (вул. Новокримська, 5). Квазіслова позбавлені ідентифікації в мовній свідомості носія української мови. Ці утворення імітують правила творення та організації кодифікованих слів різних мов. Такі лексичні одиниці можна кваліфікувати як okazіоналізми, адже вони утворені індивідуально конкретним автором, обслуговують мінімальний контекст (певний конкретний випадок, певну мовленнєву ситуацію), не претендують на закріплення у лексиконі мови, на входження до загального вжитку [16, с. 300]: НВП ТОВ «Міос» (пров. Енергетичний, 9А/9); НВФ ТОВ «Антел» (пров. Білостоцького, 8); НВФ ТОВ «Ексел» (вул. Білостоцького, 84А); НВФ ТОВ «Енком» (пл. Академіка Стародубова, 1А); НВФ ТОВ «Біоліт»

(вул. Панікахи, 2); НВФ ТОВ «Біфіс» (вул. Гоголя, 15). Наведені одиниці стоять поза активним словником мовців Дніпропетровщини, однак у певних ситуативних контекстах одержують статус номінативних засобів, ідентифікуючи той чи той об'єкт господарської діяльності.

Отже, дослідження аналізованого матеріалу на основі двох типів формування економічно-географічних урбанонімів Дніпропетровщини (композиції та абрєвіації), а також деривації назв дочірніх підприємств, дало змогу зробити висновки про особливості їхньої словотвірної деривації. Зокрема, композиційно аналізовані одиниці можуть мати у своєму складі питомо українські слова, питомо українські та запозичені слова, а також лише запозичені слова, які становлять переважну більшість. Виявили свою продуктивність у формуванні структур аналізованого типу компоненти на зразок: «Дніпро», «агро», «Євро», «ВІП», «Україна», «клуб», «комплект», «ЛТД». Щодо абрєвіації, то в аналізованому матеріалі переважають одиниці складового типу. Специфіка називання дочірніх підприємств зосереджена на сфері діяльності або локації певного об'єкта чи суб'єкта господарювання.

Вивчення урбанонімного простору є і залишається актуальною проблемою, зокрема дослідження урбанонімів економічно-географічного спрямування. Подальші студіювання цього питання дадуть змогу виокремити й узагальнити об'єктивні принципи неймінгу об'єктів та суб'єктів господарювання, сприятимуть науковим розробленням у галузі словотвірної деривації, а також можуть стати основою укладання каталогів аналізованих одиниць.

ЛІТЕРАТУРА

1. Борисов И. Нейминг (naming) : определение и классификация [Электронный ресурс] / И. Борисов. – Креативные технологи. – Режим доступа : www.voxfree.narod.ru/naming-classification.html.
2. Вінарева О. В. Семантичні особливості та способи номінації англословних торгових назв [Текст] / О. В. Вінарева // Вісник Сумського державного університету. Серія : Філологія. – Суми : Вид-во СумДУ, 2003. – № 4 (50) – С. 42–46.
3. Галай О. Б. Українська урбанонімія Закарпаття в ХХ-ХХІ ст. : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / О. Б. Галай. – Ужгород, 2009. – 29 с.
4. Забелин Н. Ю. Соковская городская топонимия. Структурно-семантический анализ топонимической системы : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.19 «Теория языка» / Н. Ю. Забелин. – М., 2007. – 25 с.
5. Загальні відомості про доменні імена [Електронний ресурс] / Ukrhosting. Spase for your site, рубрика «Важливі дрібниці». – Режим доступу : http://ukrhosting.ua/domenne_imya-p-264022.html.
6. Загнітко А. Національно-культурні пласти урбанонімно-ландшафтного простору : найменування вулиць / А. Загнітко, І. Кудейко // Мовознавство : [зб. наук. пр.] / ред. А. П. Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2012. – Т. 24. – С. 138–142.
7. Лісняк Н. І. Мікротопонімія Західного Поділля : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / Н. І. Лісняк. – Ужгород, 2004. – 20 с.
8. Мислива-Бунько І. Я. Чинники актуалізації складних слів у сучасному українському медіа-дискурсі [Текст] / І. Я. Мислива-Бунько // Studia linguistica : зб. наук. пр. ; [відп. ред. І. О. Голубовська]. – Вип. 5. – Ч. 1. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2011. – С. 235–241.
9. Павлюк В. І. Абрєвіація в сучасній англійській мові : особливості вживання абрєвіатур галузі освіти [Текст] / В. І. Павлюк // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2014. – № 8. – С. 142–148.
10. Сизова Е. А. Лингвокультурологический анализ урбанонимов : на материале английского, русского и французского языков : дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.20 / Е. А. Сизова. – Пятигорск, 2004. – 199 с.
11. Словарь финансовых и банковских терминов [Электронный ресурс]. – UBR, рубрика «Глоссарий». – Режим доступа : http://ubr.ua/glossary/%D0%BB/ltid_ltd.
12. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія [Текст] / [авт.-уклад. Селіванова О. О.]. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.
13. Сучасна українська літературна мова : підручник [Текст] / М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін. ; [за ред. М. Я. Плющ]. – 7-ме вид., стер. – К. : Вища шк., 2009. – 430 с.
14. Титаренко А. А. Місце урбанонімів у загальній класифікації онімів [Текст] / А. А. Титаренко // Філологічні студії : науковий вісник КНУ : зб. наук. праць ; [за ред. Ж. В. Колоїз]. – Кривий Ріг, 2013. – Вип. 9. – Ч. 2. – С. 171–180.
15. Титаренко А. А. Урбанонімія Кривого Рогу : структура, семантика, функціонування : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / А. А. Титаренко. – Дніпропетровськ, 2015. – 20 с.

16. Турчак О. М. Оказіоналізми в мові української преси 90-х років ХХ століття : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» [Текст] / О. М. Турчак. – Дніпропетровськ, 2005. – 19 с.
17. Шеремет Д. В. Номінація і аббревіація : місце аббревіатур у процесі номінації [Текст] / Д. В. Шеремет // Мова і культура. – 2011. – Вип. 14. – Т. 7. – С. 460–463.

О. А. Хрушкова,

Днепропетровский национальный университет имени Олеся Гончара, г. Днепропетровск, Украина

СЛОВООБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ДЕРИВАЦИЯ ЭКОНОМИКО-ГЕОГРАФИЧЕСКИХ УРБАНОНИМОВ ДНЕПРОПЕТРОВЩИНЫ

В статье рассмотрены принципы словообразовательной деривации экономико-географических урбанонимов Днепропетровщины на основе выделения двух основных типов формирования анализируемых единиц, а именно: композиции и аббревиации. Отдельно рассмотрена деривация названий дочерних предприятий, как система экономико-географических названий, которая имеет свои особенности. Выделены компоненты образования исследуемых урбанонимов, построены графические схемы (словообразовательные гнезда). Установлены гибридные составные единицы, которые являют собой комбинации словообразовательных компонентов, переданных украинским и другими языками. Очерчены перспективы дальнейшей разработки вопросов словообразовательной деривации, которые дадут возможность выделить и обобщить принципы нейминга объектов и субъектов хозяйственной деятельности, а также могут стать основой для создания каталогов анализируемых единиц.

Ключевые слова: урбаноним; деривационный тип; словообразовательный компонент; словообразовательное гнездо; композит; композиция; аббревиация; нейминг.

О. А. Khrushkova,

Dnipropetrovsk national university named after Oles Honchar, Dnipropetrovsk, Ukraine

WORD-FORMATION DERIVATION OF THE ECONOMICAL AND GEOGRAPHICAL URBANONYMS OF THE DNIPROPETROVSK REGION

Research of urbanonyms presents the outstanding scientific interest for today, it is confirmed by scientific works of modern linguists of A. Zagnitko, M. Zabełyn, A. Tytarenko, O. Galay, N. Lysnyak, O. Syzova and others.

After A. Tytarenko, we distinguish two types of the urbanonym names – economical-geographic and social-geographic urbanonyms. In the research we are interested in exactly economical-geographic urbanonyms and we lean against such definition of the names of objects and subjects of household accordingly.

Research of derivation types of economical-geographic urbanonyms of Dnipropetrovsk region became the aim of our article, especially word-formation derivation. The names of household objects and subjects of private and state property of the investigated region are our material.

Mostly to the processes of naming the prepared words are involved, but however there are names, to the guard of attention from the point of view of word-formation derivation, that it is expedient to consider within the limits of two types of forming of analyzed units: composition and abbreviation. Derivation of the subsidiary enterprises is considered separately.

The research of analyzed material gave an opportunity to draw conclusion about the features of word-formation derivation. In particular, analyzed units on a compositional level can have Ukrainian words in the composition, Ukrainian and loan-words or only loan-words, the last ones are in the majority. Educated the productivity in forming the structures of analyzed type the components as examples: «Dnepr», «agro», «Euro», «VIP», «Ukraine», «club», «complete set», «LTD». In relation to abbreviation, the units of aggregate type prevail in analyzed material. The specificity of the name of the subsidiary enterprises is concentrated on the sphere of activity or location of certain object or subject of household.

A study of the urbanonym space is and remains the topical issue, in particular the research of urbanonyms of economical-geographic direction. The further studies of this question will give an opportunity to distinguish and generalize objective principles of naming objects and subjects of household, will assist the scientific developments in industry of word-formation derivation, and also can become a basis of catalogue formation of analyzed units.

Keywords: urbanonym; derivation type; word-formation component; word-formative entry; compo; composition; abbreviation; naming.